

KÖZÉRDÉK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: esütőtőlökön és vasárnap.

Előfizetés:
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Felolós szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: centiméterenként 6 fillér. Többesúri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyilttér sora 40 fillér.

Gazdasági szakoktatás és több termelés.

(Ü. L.) A szakoktatás és szakelőadások kérdésénél szükséges a vándortanfolyamok létesítése. Tanulásra leginkább a kisgazda és a munkás van rászorítva. És így igaz van az oly érvelésnek, hogy a kisgazda és a munkás nem hagyhatja itt családját, gazdaságát, vagy munkakörét, hogy a gazdasági iskolákat látogathassa, — és így a tanfolyamnak kell a helyébe menni. Ha a földmivesiskolai vagy vinceszellériskolai személyzet időnkint egy község, vagy egy népes tanyavilág körzetébe kiszáll s ott abban az időben, mikor a sürgős gazdasági munkák szünetelnek, ott egy-egy kéthetes tanfolyamot tart a teigazdaságnál, a jószágkezelésről és így tovább, akkor bizonyára a tanfolyamot az ott lakó és a művelődésre hajlamos gazdák tömegesen fogják látogatni. Pár hét múlva átmennek a tanfolyam színhelyét más községbe. Az ilyen tanfolyamok többet érnek, mint a földmivesiskolák, melyeket rendszerint éppen a gyakorlati gazdák nem látogatnak.

A gazdasági szakoktatás kérdésének

fejlesztése majdnem minden vonalon a földművelésügyi tárczára hárul, a mely tárcza viselője igyekszik is hivatásának megfelelően, hogy a gazdasági szakoktatás fejlesztése folytán jövedelmező gazdaság folytatódhassék. Földművelő állam vagyunk s államunk gerinczét a földművelő gazdatársadalom képezi. . . . Ha ennek tudását fokozzuk, az állam erőit és vagyonát gyarapítjuk, s ha a társadalmat megnyerjük a belterjes gazdálkodás elveinek, akkor nyert ügyünk lesz a nemzetek oly erős közgazdasági versenyében.

De, ha a gazdasági szakoktatás fejlesztésével már is szembevetünk a haladás, az sem tagadható, hogy a termelés terén még kissé hátra vagyunk. Ez okból fokozni kell a termelést, hogy kielégítsük a belfogyasztásnak folyton fokozódó igényeit s egyuttal a külföldi exporton is megfelelő mennyiség maradjon. De nem pusztán a szorosan vett mezőgazdasági termények fokozandók, hanem szükséges, hogy kellőképpen fokoztassék azoknak a gazdasági terményeknek a termelése is, melyek az élelmicikkeket szolgáltatják, a minő a vaj, a baromfi, a tojás, a gyümölcs, a méz. E termények előállításával leg-

nagyobb részt éppen a kisgazdák, a legkisebb existenciáik foglalkoznak és suly helyezendő a fenti termények nagyobb mervű termelésére.

Mert hiszen, hogy csak egy adatra hivatkozzak, a méztermelést emlitem fel. . . . Ez az aránylag csekélynek látszó termelési ág is, hogy eredményes jár, mutatja az, hogy a termelésnek évi értéke körülbelül tízmillió koronát tesz és ebből kerekszámában 1910-ben 1.350.000 korona értékű volt a kivitelünk. Ez a kivitel azonban a jövőben még fokozható.

A több termelést előidézteni mint említém, a gazdasági szakoktatás fejlesztésével lehet. Ez irányban mindent megtesz a földművelésügyi kormány. . . . Az e téren reformjában érdekes a gazdasági növekvő-tanfolyamok létesítésére való felhívás. Kecskeméten már van ilyen tanfolyam, negyven ilyen tanítónő áll rendelkezésre. Ezek a gazdasági tanítónők okleveles tanítónők, a kik elmennek két évre Kecskemétre a gazdasági tanfolyamra, s ha azt elvégezték, akkor egy részüket alkalmazza a kultuszminiszter a nő-propagandákban, — mert hiszen ott nincs megfelelő tanfolyam — másik részüket pedig alkalmazza a föld-

A tűz történetéből.

(Szabad liceumi előadás.)

Többé vagy kevésbé tűzimádók vagyunk mindnyáján. A kis gyermek a természetnek ezt a tüeményét bamulja meg legelőször és legjobban. Az ifjú lelkének heveből, vágyából, lelkesedéséből a tűz lobogása beszél; őt is csak az vouzza, a mi szikrázik, gyujt, lángol és perzsel. A férfi a házi tűz helyben találja legfőbb célját s a tűznek erejében leghatalmasabb munkatársát. Az öreg embert pedig megint csak ez vigasztalja a kandalló melegében s az övei szeretetében.

A tűz teremtő és romboló erejéről dehogymernék én szólani. A költő megírta azt szebben, mint a hogy én elmondhatnám:

A tűz az ember jóltevője,
 Míg féken tartja gondos ész.
 S hol nem segít az ég erőj,
 Mit sem teremhet földi kéz.
 De rémes lesz az ég-erő
 Mihely bilincseit lehányja,
 A maga nyomán rotni elő
 A természet szabad leánya.
 Jaj! ha szilaj lánggal égve
 Gátja nélkül terjed el
 S népes ucsák keblébe
 Iszonytató vést lehel!

Minden elem létező;
 Annak, mit a kéz mivel.
 A felhőből áldás csurog, eső buzug.
 A felhőből vak, ádáz tűz cikáz.
 Halld! Ott fenn nyöszörgő hang:

Vészharang,
 Vörpös az ég,
 Így nem a napfénye ég.
 Zaj! Robaj! Keljünk haj!
 Füst gomolyg ott!
 Már megoszlott
 S terjed, mered a lángoszlop.
 Hosszu utcasorokon
 Szélvész szárnyán átoson.
 Mint kobozul, mely kitódul,
 Forr a leg, gerenda roppan,
 Cserep e ő ren, ablak zörren,
 Gyermekek rikolt, anya sikolt.
 Nyög a barom az aklokban.
 Minden stet, ment, menekszik!
 A kigyult éj napnak tetszik.
 Kézről-kézre lán zban körül
 Száll a vör; telk, ürül.
 Vízpuska zugva mutat szökőutatót.
 Űdít a szél s keres utat, szitani a lángokat.
 Rocsogva egy percz alatt
 Ég a mahtar, gyul a boglya,
 Tikkadtt szérű áll lobogva —
 S mintha egy nagy lobbanás
 Ropogva röp tené
 A föld gömbjé: ég felé,
 F lúd a lang-óriás
 Végzetetlen.

(Sebiller: Ének a haragról.)

Hogy a tűz honnan származott? Én csak sejttem; a költő bizonyosan jobban tudja, mert a hite erősebb az enyémenél. Ime! így írja le a tűz legendáját:

Az ifjú világ, hogy már kész vala,
 Így szól a gondos Alkotó szava:
 „Még nem tökélyes, mindenütt hideg,
 Sívár nyugalmu bus éj fekszi meg:
 A tűz hiányzik” Éa legott a vak
 Űbe susterög szikrák hulltanak,
 Mindenfelé más ezéiből dobva ki . . .

„Te . . . mint nap fogoz az égen bolygani.
 Virágot nyitsz a meddő föld felett,
 Kalaszos mezők magját érleled;
 Az érkező és tűző évszakok
 Vándor forgása reudjét megszabod.”

„Te . . . eláradsz az emberek között
 Közömbös lelkek fagyát megtöröd.
 Ember nem fogja latni lényedet,
 Csak sejtnei fog, ha lelkesül, szeret.”

„Te . . . ógni fogoz a földi méheken,
 Lakmározóknál vidám éjeken;
 Vagy ott világolsz majd sok mély talány
 Titkán virrasztó bölcsek asztalán.”

„Neked . . . lent a föld méhe lesz lakod,
 Gonosz vulkánok üstjét forralod;
 S a hol irántan veszni kezd a hit,
 Ott majd magrázod a föld tájait
 S bi ouyágot téssz a hitehagyott
 Remült embernek, hogy . . . jelen vagyok.”

mivelügyi kormány, mint gazdasági tanítónókat, a kik mennek egyik városból a másikba s helyenkint tartanak hat-hat heti kurzusokat. Ezekbe a kurzusokba polgárlányok iratkoznak be, kik hat héten át tanulják a főzést és egyéb gazdasági és háztartási tudományokat. Ezekkel a kurzusokkal kapcsolatban délután pár órán át tartatnak az ugynevezett cselédtanfolyamok, a hol pedig a cselédeket oktadják ruhaszabászatra és hasonló háztartási teendőkre.

Nem kis haszon rejlik ebben! . . . Svájcban minden faluban, legalább minden három évben rendeznek háztartási tanfolyamot. Németországban hasonló gond van fordítva a leányok házigazdasszonyi kiképzésére, azért van ott kevesebb zugolodás a megélhetés ellen, mert a német asszony rendkívül ügyes, ezenkívül rendkívül takarékos, és ezeket az ilyen iskoláknak köszönheti. Nálunk is, ha ezek az iskolák terjedni fognak és azokban száz és száz fiatal leány foghat vagy nyolcz hét alatt kiképzést nyerni, akkor ezek a nép megélhetése, ellátása szempontjából is hatásos és jelentékeny támaszt és segítséget fognak képezni.

Serényi Béla gróf mindent megtesz a magyar mezőgazdaság érdekében. A gazdasági szakoktatás fejlesztésével a több termelésre egyengeti az utat. A magyar földnek minden részére, a földmunka minden fajtájára, a föld összes termékeire egyaránt kiterjed földmivelügyi kormányunk fejlesztő koncepcziója. Több-kevesebb gondossággal, részletekbe menő szeretettel, vagy akár ugyanennyivel is, apolták tán mások is a magyar földet, de senki sem volt eddig, a ki olyan egységes, egyöntetű és mindenre kiterjedő rendszerbe foglalta volna

össze a magyar gazdálkodás kiterjesztésének feladatát, mint a hogy azt gróf Serényi Béla cselekedte.

A magyar föld, mint a nemzet erejének, vagyonosodásának, kulturájának kincses forrása, a melyből tulajdonképpen a nemzetnek minden fia, minden osztálya ex sztenziájának és emelkedésének alapját és anyagát nyeri, a Serényi gróf reformprogramja szerint bámulatos fejlődés lehetősége előtt áll. Vele együtt természetesen ugyanez a fejlődés ígérkezik mindannak számára, a mi e földön tenyészik és él.

A nemzeti vagyonvédelemnek s a nemzeti vagyonszerzésnek megkapó képe az, a mit a Serényi programja tár az ország elébe. Ez az a lényeges és alapvető gondolat, a jövőnek ez az ígéret-földje az, a mely őt reformkoncepziójában, ugy a nagyvonásokban, mint a gyakorlati részletekben vezérli.

A nagyenyedi épület-laka'osárügyár 1911-ik évi üzleti tevékenysége.

Tizenhat évvel, ezelőtt valami egyszerű dolognak tartották egy tüzzel-vassal dolgozó vállalat tevékenységét. Egy kis pénz, egy kis szakértő kalapálás s ezzel megindulhat a vállalat. Az emberek rontani fogják magukat a záruk, főzőkemencék, füstcsövek után s az osztalék felett sem kell veszekedni nagy kalkulussal: 30 perczetet kap minden részvényes, ugy, hogy 4 év alatt már vissza is kapjuk tőkénket.

Mintha most is látnám feledhetlen barátunkat Kovács Gyula polgármestert. Hogy számított, kalkulált, vizsgálta Bisztricsány Lajos vaskereskedő kimutatásait, amíg végre azt találta, hogy ez az üzlet szép hasznot hozó reális vállalkozás lesz. Ő lesz az igazgató, Török Bertalan az elnök, de kalapálni

egyik sem tudott. Már gépek is érkeztek és jött egy szakember is, az egri lakatosárügyártól. Fogyott a vas, a pléh s persze a pénz is. De nem fogyott eléggé a gyártmány; különösen lassan az a nagy tömeg, melyet átvettünk Bisztricsánytól. Ahol kiállítás volt, ott nyertünk szép bronz és ezüst érmeket. Még Párisban is tetszett a munka, de a 30% osztaléktól nagyon messze maradtunk. Hogy lehet az? Hja, nincs elég pénz, sok forgó tőke kell! Így aztán a második 100,000 korona az a tűzbe tömeg. Végül a részvénytőkéből csinos kis veszteséget kellett leírunk s ez arra indított, hogy a szemmel látható sorvadás ellen gyorsan valami orvosra találjunk.

Az orvos azt is, az orvost is megtaláltuk. Szerencsére hamar és jól. Éppen egy patikában. Es ámbár az Ungven. euph., a mirab. jalappa, a liquor. vom., a chin. daft, az antipyrin s más sok száz eféle jó szer ismerete a kulcsnak, könyökcsonk, ajtó sarkok, ablakpántok fábrikálásával egy műhelyben sehol a világon sem tanulható meg. Papp János, a diplomás gyógyszerész négy év alatt a megbízást. Az ő speciális „lychen isl.“ főzete pár év alatt pompásan kigyógyította aszkorságából a lakatos vállalatot. Megtérült a veszteség, apadott az adósság, terjedt az üzlet, nagyobbítani kellett a raktárakat, új műhelyt kellett építeni a tanóncz ifjaknak és soha se kért pénzt.

Szolid munka, okos, alapos számítás, vaszorgalom, takarékoság az üzleti költségekben, rendkívül ügyes kereskedelmi szellem, szimpatikus magatartás az üzletfelekkel szemben, ép és pontos kiszolgálás, ez az egész amivel egy jóra való magyar modern üzletembernek rendelkezni kell, ha sikerrel akar dolgozni. Papp Jánosban, a diplomás gyógyszerészben, „akkurátusan“ meg vannak ezek a szép tulajdonságok és kitartásnak egy versenyképes vállalat lett az eredménye. Becsület adassék neki és jóra való munkás társainak.

Nézem az 1911. évi mérleget és összehasonlítom a megelőző évivel. Több a készpénz, nagyobb a váltókövetelés, nagyobb az áru-számla, az építkezés, kevesebb a

„Veled . . . az ember bűnét büntetem,
Emésztve bolygás szerű szűtelen,
S dühödvé büszkén fölemelt falak.
Busan füstölög rommá omlanak.“

„Egy végső szikrát vet most el az Ur.
Szavát így ötven zordonnal:
„S ha még nagyobb csapás kell: akkoron
Te légy leg-nyitabb átkom, ostorom!
A merre végső fény-d elhalad,
Szívek romolnak, elmék bomlanak;
A vér elszikkadt fojtó tűz hevén,
Gazdag szív lézen kirabolt, szegény:
BolDOG családok sorsa rosszra tér,
Délözg fej-kre hamvas kora dér,
S az élet elalél.“ . . .
De vissza szól a végső röpke fény:
„Miegyek, Uram, csak meg azt kérdeném:
Hol l-ss lakasom?“ Mire mond az Ur:
„Néldi hamis nok esabitó szemén“

(Jakab Údán.)

A görög rege is azt beszéli, hogy a tűz az égől került az emberekhez. Prometheus titán a nap tüzes szekeren meggyújtotta a ferulát, egy taplóbelü nádat s abban hozta le az emberek számára.

Annyi bizonyos, hogy akár a villámsujtotta fában, akár haborgó vulkánok tüzes lavájában, akár bolygó tűz alakjában látta és csodálta meg az ember először: isteni jelenségnek tartotta és csakhamar hasznára fordította. S ez volt az ember első lépése a civilizáció felé.

Oyan emberek nyomára, kik a tűz használatát nem ismerik, nem akadtak sehósem. S tevédsnek bizonyult nemely tudós azon allitása, hogy a csendes oceán egy-egy szigetén ilyen embereket találtak volna. A merre csak európai utazók jártak valaha, vagy füstoszlopokat láttak a sűrűségről felszállani: vagy elhagyott tűbhelyeket találtak, vagy az emberek nyelvében megtaláltak a „tűz“ és „tűzrakás“ szavait.

A tűz használata az életviszonyok s az emberi értelem gyors fejlődésének nyitotta meg az útját. A tűz segítette a nyers élelmet élvezhetővé és eltarthatóvá tenni, erdőt irtani, fatörzseket kivágni, fémot olvasztani, a lakásnak cölöpzetét kohadástól megvédelmezni s a vadállatokat távol tartani. Azert a legrégebb kortól kezdve, a hol embernek nyomai vannak, ott a tűz nyomait is megtaláljuk.

A míg az ember a tűz gerjesztésének titkát ki nem találta, vagyis el nem leste a természetét: a tüzet egyik helyről a másikra nagy gondosan szállítani kellett. Mkor Ausztrália lakosai megismerték, akkor ott még divatban volt a tűz szállítása. Ezek beszéltek, hogy a tüzet hozzájuk először egy fadorong üreges belsejében keletről, valcsinúleg a déli tenger egyik szigetjének vulkánja tövéből hozták. Az északamerikai

indianok reggeltől estig taplóban hordozták magukkal, hogy mikor este tábort ütnek, tüzet gyújthassanak.

Nagy haladás volt, mikor az ember függetlenül tudta magát tenni attól a szerencsés véletlentől, hogy a vulkán izzó lavájában, vagy a villámsujtotta fában, vagy a kigyulaat gazokban tüzre akadhatott, annak mesterséges előállítását megismerte. Hogy miképp elesztették az őskorban, azt megíthatjuk még ma is Polyneziában, és egyebütt ősi életmodot folytató nepeknél, melyek ma is dörzsölés által lobbantják laugra a száraz fadarabot. A fa gyors dörzsölésében és furasában oly ügyességre tettek szert, hogy 5—10 percz lefolyása alatt rendszeren sikerül a tüzgerjesztés. Hogy a tűz ilyen módon való előállításának gondolatára miképpen juthattak, azt könnyű elképzelni. Nem is számítva azt, a mire Lucretius római költő céloz, hogy szelétől ingatott ket fa dörzsölése is tüzet okozhatott jelenlétükben; összes szerzásaikat fáradságos dörzsölés, furas, simítás útján készítettek. Nagyon valószínű, hogy az ilyen alkalommal fejlődött meleg, füst és láng mutatta meg a tüzgerjesztés útját.

A főzést csak nagyon kesűn tanulta meg az ember. Ausztráliában a forralt vizet csak az európaiak odaerkezte után ismerték meg. Kellemtlenül lepett meg egyet-egyét közü-

veszteség leírás a vagyon oldalán. Nagyobb a tartalékalap, 7000 koronával és kisebb a váltó tartozás, 24.000 koronával, árutartozás pedig egy fillér sincs. Reális leírások gépeknél, felszereléseknél, építkezéseknél és végül az 1910. évi 21.256 kor. nyereség helyett 24.153 korona nyereség, tehát 3000 koronával több. Ezért ad az 500 korona névértékű részvények után darabonként 42 kor. osztalékot a megelőző évi 40 kor. helyett és még 8.600 koronát helyez a tartalék alapra.

Hát igaz, igaz: az 1911. év mezőgazdasági termése jó és az építkezési mozgalom élénk volt. Egyszóval: kedvezett a szerencse is. De a szerencsével élni kell tudni, a jó alkalmat meg kell ragadni, a szolid és pontos munkával biztosítani kell a vevő közönség bizalmát. Ezt tudja és érti Papp János. Azért jó iskola az ő vezetése alatti vállalat. Ajánlom ezt az iskolát ifjaknak és kevésbé ifjaknak okulásul és követésül, mert más képen nem lesz igazi magyar iparunk és kereskedelmünk.

Egy lakatos.

HIREK.

— **Időjárás.** A hideg idő állandó, nálunk 22—25 fok között. Az erdélykeleti részein többnyire 28—29 fok hideg van. A Meteor szerint a következő változó nap 21, 27, 28 és 29 dike, melyek kemény hideg jellegűeknek ígérkeznek, bár a hideg maximumát 16-ikán elérte.

— **Kinevezés.** A közoktatásügyi miniszter Kovács Ilonka tanitónőt a nagyenyedi, Kovács József tanitót a marosújvári, Lázár Mária tanitónőt a magyarszentbenedeki és Duma Jenő tanitót a lándori állami elemi iskolákhoz tanítóknak kinevezte. — Varmegyének főispánja Pakurár Sándort a túri anyakönyvi kerületbe teljes hatáskörrel anyakönyvvezető helyettesnek kinevezte.

— **Üdvös határozat.** A tartós hideg miatt rohamosan emelkedett a tűzifa ára úgy, hogy ma Nagyenyeden 1 méter fa

lök, mikor a tűz mellett álló csupor vízébe nyult, hogy szokása szerint kilopja belőle a halat. A süttést azonban már rég ideje gyakorolták megtűzített kőlapon, vagy forró hamuban, vagy a kemence legősibb formáját képező gödröcskében, melyet felhevítvén gondosan betakartak. Megölt állatok belsejébe tűzített kőveket raktak s ebben állott a szudániak, patagonok, sőt az európai óslakók legrégebbi szakácsművészete is. A gabonát is megpörkölték s úgy ettek mielőtt liszté morzsolva téstává gyurni megtanultak volna. Élesztő a kenyerről azonban csak ezer meg ezer esztendőnk elmúltával az egyptomiak korában találkoztunk; innen került át a görögökhöz, ezektől tanulták a rómaiak, majd a kelták, germánok és szlávok. Bosznia és Montenegró félreeső vidékein még most is élesztő nélkül, izzó kővön, forró hamuba takarva sütik a kenyeret.

A tűz áldás lett az ember életére. Ebből következett, hogy mint istenséget tisztelték, ápolását vallásos kötelességgé tették és vallásos szertartások közt végezték.

I.

A történelmi idők kezdetén oltár állott már a ház közepén, ezen az oltáron folyo-

9 kor. 50 — 10 korona. A városi tanács, kiragadandó a város közönségét a lelketlen spekuláció karmaiból, — elhatározta, hogy a még rendelkezésre álló mintegy 50 öl tölgy- és dorongfát — elárverezteti, még pedig a tölgyfát ölenként 24 koronáért, a dorongfát 22 koronáért, helyett, a farkaspataki erdőben. Ezen fát ölenként 6 koronáért szállítják be. — Előjegyezhetni a városi erdőmérnöki hivatalnál. — Örömmel üdvözöljük a városi tanács ezen határozatát, mert bizonyítékát látjuk ebben annak, hogy a tanács a polgárság szociális bajaival is kezd törődni. — Csak előre ezen az uton, sok üdvöset lehet így megvalósítani.

— Vasuti előmunkálatti engedély.

A kereskedelmi miniszter Mandel és Revész építési vállalkozó, budapesti cégnek az építés alatt levő torda—topánfalva—abrudbányai h. é. vasut A b r u d b á n y a állomásától az aradi és csanádi egyesült vasutak Brád állomásáig, valamint Brádtól folytatólag Felsőlunkuj, Ormingya, Boicza, Karácsonyfalva, Nyavalyásfalva és Bezsán községek érintésével a m. kir. államvasutak Branyicska állomásáig vezetendő keskenyvágányu helyi érdekű vasutvonalra, egy évi időtartamra építési engedélyt adott.

— **Szives kérelem.** Ket évvel ezelőtt még csak mint „kegyes óhaj” rezgett át kebelünkön azon vágy: vajha elérhetnők azt az időt, mikor új templomunkban egy hozzá illő orgona is hirdethetné az Ur dicsőségét a magyarság erősödésében. Ma már eldicsekedhetünk az első ezer koronával e sz. czélra, de még ezernégyszáz korona kell, hogy a vágy valóra válhasson; tisztelettel kerem mindazokat, kik a balázsfalvi magyar egyház ügyei és érdekei iránt érdeklődéssel viseltetnek s ez egyházeépítő munkában támogató részt óhajtanak venni: sziveskedjenek e czélra szant szives adományaikkal lehetővé tenni, hogy czélunk diadalában minél hamarabb örülhessünk. Az adományok a balázsfalvi magyar takarékszövetkezéssel küldendők. Péter Antal, ref. pap.

— **Az Edison villamos-színház** ma vasárnap ket nagy előadást, tart delután 5 és

este 8 órakor. A műsor kiemelkedő része Marietta, a rongyszédő lánya. Slágerkép Társadalmi színmű 2 felvonásban, a kopenhágai dán királyi színészek által előadva. A műsor sorrendje: 1. Babilas csendes házában lakik, komikus. 2. Pathé ujság, heti aktuális események. 3. Műsoron kívüli szám. 4. Marietta, a rongyszédő lánya, slágerkép, társadalmi színmű 2 felvonásban. 5. Szerelmeből beteg, nagyon mulattató. 6. Szolgálatkés Little Jancsi, falatrázó nevetés.

• **Budapest legújabb és legmodernebb szállodája** Aczel Miksa által pazarul berendezett Excelsior-Szálloda Rákóczi ut 72. szám alatt. Minden szobában meleg és hideg víz, minden emeleten telefon, központi fűtés, lift. Szobák naponta 5 koronától feljebb kaphatók. Az árakban foglaltatik az angol reggeli, ruhavasalás, beretválkozás és ásványvíz. A pályaudvarok és színházak közelében. — Villamos közlekedés minden irányban. 31 1—1

NYILT-TÉR. *)

Vannak a városban kik névtelen levél és levelező-lapok irkálásával foglalkoznak. Többek között leányomról is küldöz valaki becsmerlő névtelen leveleket és levelező-lapokat; tisztelettel kérek mindenkit, ha esetleg tudomást szerez annak írójáról tudassa velem, hogy ezzel a hitvány, gyáva, becsstelen gazemberrel végleg lezámolhassak.

Bizonyító erővel bíró értesítés 300 korona tiszteletdíjjal jutalmaztatik.

29 1—1

Torony Gyula.

*) Ezen rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fogműtermi áthelyezés!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy fogműtermemet a Szeldi-szállodába helyeztem át.

Modernül berendezett fogműtermemben készülnek: szájpadiás nélküli fogak, aranyhidak, platina és arany koronák, csapfogak, teljes fogsorok, a melyek rágásra igen alkalmasak és könnyen megszokhatók.

Minden munkámért felelősséget vállalok. Használatlan rossz fogakat használhatóvá alakítok át.

Szives pártfogást kér, teljes tisztelettel

Vogel Samu, fogtechnikus

30 1—3

Nagyenyed, Szeldi-szálloda.

6000 ajándék óra. Reklám céljából fentjelzett mennyiségű órát ajándékozunk a lap olvasóinak. Csakis a legegészségesebb, — kívánat szerint — uri- vagy uői alaku „Noblesse” precziós órák kerülnek szétküldésre. Irjon azonnal, míg a készlet tart: Hans Schmitz, arany és ékszerárúháznak, Wien, VI., Linien-gasse 60. 350 5—5

Egy jókarban levő, jó forgalmu

EGZET-GYÁR

vezetés hiányában bérbeadó.

Tudakozódni lehet Bernát Hermann urnál, Nagyenyed, ezessgyár. 148 5—5

(Folytatás következik.)

L. I.

Eladó ház és földek!

Kedvező fizetési feltételek mellett eladom **Toth-utca 15. szám alatti 3 házból**, melletti épületekből és a Winkler utcára kimenő nagy kertből álló telkemet. Továbbá a „Kőberek”-ben telkesített földemet lakházzal és ugyanott levő ujonnan beültetett szőlőmmel együtt. Valamint a „Gáprich”-ban levő 1 hold luczernásomat, és 3/4 hold szántót.

A fent kifejezetten megnevezett ingatlanokat azért ajánlom eladni, mivel a főterei házamat (Jován-féle ház) újjá építtetem és szabó-üzletemet lakásommal oda helyezem át.

Farkas Sámuel,
szabó-üzlete (Főter).

16 3-12

Fajszió ujdonságok.

Előrendű oltványok Rip. Portalis alapján.
Alább, Máthiasz János úr keze-keméti hírneves hybridizateur egynehány legakkerültebb ujdonságait, mint a le. kitünőbb csemegét ajánljuk. Ezen kiváló ujdonságok nemcsak felső ges zamatjuk, hanem bő termőképességük által is meglepő különlegességek.

Muscat Sillay Máthiasz Jánosné	1 db. 5 K
(Cas. rouge fonce x Musc. Ottone)	100 „ 400 „
Muscat Máthiasz János	1 „ 4 „
(Mus. Madefield court x Ch. Negropont.)	10 „ 35 „
	100 „ 300 „
Zrinyi Ilona	1 „ 4 „
(Musc. Ottone x Eseróves Magyarországi)	10 „ 35 „
	100 „ 300 „
Muscat Munkácsy József	1 „ 4 „
(Diamantszió x Muscat Candia)	10 „ 35 „
	100 „ 300 „

Ezen kiváló szőlőfajok részletes ismertetése árjegyzékünk 21 és 22-ik oldalán található.

FISCHER és TARSAI
faiskolák és szőlőoltványtelepek
NAGYENYED

A „Nagyszombeni Általános Takarékpénztár”

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek mellett a tőkétörlesztést és a kamatokat magukban foglaló felévi egyenlő részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények **Lingner György** ur által nyújtandók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

256

Óh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyájkasodás
ellen gyors és biztos hatásúak

Éljen!

Megfojt ez az
átkozott köhögés.

Egger
mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják s kitűnő ízűek.

Doboza 1 kor. és 2 kor.

Próba-doboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„Nádor” gyógyszer-tár

Budapest. VI., Váci-körút 77.

Egger mellpasztillája
onakhamar meggyógyított.

Nagyenyeden kapható: U. Kovács József örökösai gyógyszer-tárában és Dr. Odor
271 10-28

MENDEL SÖRFŐZŐDE ÉS KERESKEDELMI R.-T.

TORDA.

Alsófehérmegyei raktárak:

Nagyenyedi főraktár

házi kezelésben

Wohner Rudolfnál Szentkirály-u.

Gyulafehérvár:

Weill Bélánál.

Tövisen:

Nemayer Mihálynál.

Balázsfalván:

Dániel Ferencznel.

Ajánlja a Magyar Védő Egyesület által és a
temesvári nemzetközi kiállításon legnagyobb díj-
al, a „Grand prix”-vel kitüntetett

tordai Korona-sörét.

Továbbá bajor módra gyártott sötét

MALATA (Bock)

és nehéz világos

dupla márcziusi söreit.

Figyelem!

Csak akkor kap eredeti

tordai Korona-sört,

ha a cég vignettája az
üvegen rajta van!

104 1

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olesó áron a.

PORTLAND-CEMENT-gyár Brassóban.

Itt helyben kapható **Klemm Pál** cégnél Szentkirály-utca 128.

44 13-

Nyomatott a Nagyenyei Könyvnyomda és Papíráru-gyár Reszvenytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.